

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 września 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze odmówił A. G. prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie udowodnił 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy uznał za udowodnione 25 lat, a do stażu w warunkach szczególnych nie uwzględnił wnioskodawcy żadnego okresu zatrudnienia. Organ rentowy wskazał, że do prac wykonywanych w warunkach szczególnych nie zaliczono wnioskodawcy okresu zatrudnienia od 3 września 1975 r. do 29 lutego 1992 r.

/decyzja k.26 plik II akt ZUS/

W dniu 25 września 2017 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie A. G. od w/w decyzji, w którym wniósł o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury. Skarżący wskazał, że w okresie od 3 września 1975 r. do 29 lutego 1992 r. był pracownikiem Spółdzielni (...) w R. zajmującej się przewozem towarów, nawozów, węgla oraz maszyn rolniczych i wykonywał obowiązki pracownicze kierowcy samochodu o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

/odwołanie k.3/

W odpowiedzi na odwołanie, pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie przytaczając argumentację jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k.4 – 5/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca A. G. urodził się (...)

/okoliczność bezsporna/

W dniu 7 sierpnia 2017 r. A. G. złożył wniosek o emeryturę, po którego rozpatrzeniu wydano zaskarżoną decyzję odmawiającą wnioskodawcy przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku.

/wniosek k.1 – 6 plik II akt ZUS , decyzja k.26 plik II akt ZUS/

A. G. nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

/okoliczność bezsporna/

Wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku udokumentował 25 lat ogólnego stażu ubezpieczeniowego.

/okoliczność bezsporna/

Od dnia 16 lipca 1975 r. A. G. posiada prawo jazdy kategorii C uprawniające go do prowadzenia pojazdów o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3 500 kg.

/odpis prawa jazdy k.5 dokumentacji osobowej wnioskodawcy k.26/

W okresie od 3 września 1975 r. do 29 lutego 1992 r. A. G. zatrudniony był w Spółdzielni (...) w R. na stanowisku kierowcy samochodowego.

/świadcstwo pracy k.1 , umowa o pracę k.7, wypowiedzenie umowy o pracę k.8 dokumentacji osobowej wnioskodawcy k.26/

A. G. nie był członkiem ww. spółdzielni.

/okoliczność bezsporna/

W okresie od 27 października 1977 r. do 18 października 1979 r. wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową.

/świadcstwo pracy k.1 , wpis w książeczce wojskowej okazanej na rozprawie w dniu 8 marca 2018 r./

Spółdzielnia (...) w R. zajmowała się m.in. transportem węgla, owoców i warzyw, towarów do sklepów a także nawozów. W zakładzie pracy znajdowało się około 120 samochodów ciężarowych.

/zeznania świadków : A. S. min.00:14:38 – 00:19:10, C. S. min.00:19:10 – 00:25:05, zeznania wnioskodawcy min.00:27:17 – 00:27:34 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:01:09 – 00:10:15 rozprawy z dnia 8 marca 2018 r. , płyta CD k.37/

W całym okresie swojego zatrudnienia w ww. zakładzie pracy wnioskodawca prowadził wyłącznie samochody ciężarowe o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. W początkowym okresie zatrudnienia, A. G. kierował samochodami marki S. 25, S. (...), bądź S. (...) (o ładowności do 5 ton) i zajmował się rozwożeniem artykułów spożywczych do sklepów. Wnioskodawca nie zajmował się załadunkiem bądź wyładunkiem towarów, gdyż czynnościami tymi zajmowali się jeżdżący z nim konwojenci. Po powrocie z wojska, wnioskodawcy powierzono prowadzenie pojazdu marki J. z przyczepą, a do jego obowiązków należał przewóz węgla oraz nawozów. Transport towarów odbywał się bez udziału konwojenta, gdyż czynnościami załadunkowymi oraz wyładunkowymi zajmowały się specjalne grupy załadunkowe oraz wyładunkowe. W zakładzie pracy nie było przestojów, a wnioskodawca świadczył pracę kierowcy w wymiarze co najmniej 10 godzin dziennie, także w niedziele i święta. Awaryjne zdarzenia samochodów zdarzały się rzadko (nie częściej niż raz w miesiącu) i w takiej sytuacji wnioskodawca uczestniczył w naprawie, bądź otrzymywał samochód zastępczy.

/zeznania świadków : A. S. min.00:14:38 – 00:19:10, C. S. min.00:19:10 – 00:25:05, zeznania wnioskodawcy min.00:27:17 – 00:27:34 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:01:09 – 00:10:15 rozprawy z dnia 8 marca 2018 r. , płyta CD k.37/

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie i jako takie skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z treścią art.184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz.1383 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Stosownie do treści art.184 ust.2 ww. ustawy, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 roku, emerytura, o której mowa w ust.1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Prawo do emerytury na podstawie art.184 ww. ustawy przysługuje ubezpieczonemu, który na dzień wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 roku) spełnił określone w niej wymogi stażowe, a po tej dacie osiągnął wymagany wiek, niezależnie od tego czy w chwili osiągnięcia tego wieku wykonywał pracę w szczególnych warunkach, czy wykonywał inną pracę i czy pozostawał w zatrudnieniu.

Definicja ustawowa „pracy w szczególnych warunkach” została zawarta w art.32 ust.2 ww. ustawy o emeryturach i rentach. Zgodnie z tym przepisem, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Stosownie do treści art.32 ust.4 ww. ustawy wiek emerytalny, o którym mowa w ust.1 rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki na podstawie, którym osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Za dotychczasowe przepisy (w rozumieniu art.32 ust.4 ww. ustawy) należy uważać przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz.43), ale wyłącznie w zakresie regulowanym przez ww. ustawę o emeryturach i rentach, a więc co do wieku emerytalnego, rodzaju prac lub stanowisk oraz warunków, na jakich osobom wykonującym prace określone w ust.2 i ust.3 art. 32 tej ustawy przysługuje prawo do emerytury (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 roku, III ZP 30/01 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 roku, II UK 31/09, Lex nr 559949). Pracę taką pracownik musi wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku (§ 2 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze), aby nabyć prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Zgodnie z treścią § 3 i 4 ww. rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W wykazie tym do pracy w szczególnych warunkach zostały zaliczone prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony (Dział VIII poz. 2).

Do prac tego rodzaju należą wymienione w wykazie A stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 64 Ministra Komunikacji z dnia 29 czerwca 1983 r. w dziale VIII poz. 2 pkt. 5 prace na stanowisku: kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

Należy także wskazać, iż prawo do emerytury przewidziane w art.184 w związku z art.32 ww. ustawy o emeryturach i rentach ma charakter wyjątkowy, jest odstępstwem od ogólnej reguły dotyczącej warunków przechodzenia na emeryturę, a zatem właściwe przepisy muszą być wykładane w sposób ścisły. Niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca, prowadząca w konsekwencji do wypaczenia idei, że emerytura w wieku wcześniejszym jest wynikiem pracy w obciążających dla zdrowia warunkach. Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy oznacza, że pracownik nie ma powierzonych innych obowiązków jak tylko te, które dotyczą pracy w szczególnych warunkach. Istotnym warunkiem przyznania świadczenia z tytułu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach jest stwierdzenie w ramach pełnego wymiaru czasu pracy oddziaływania szkodliwych warunków na organizm pracownika. R. legis instytucji przewidzianej w art.32 ww. ustawy

o emeryturach i rentach opiera się na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni.

Stosownie do treści § 2 ust.1 ww. rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 roku, sygn. II UKN 598/00, Lex nr 79840, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2009 roku sygn. I PK 194/08, Lex nr 653420).

Nie jest natomiast dopuszczalne uwzględnianie przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, przez co tak zatrudniony nie spełniał koniecznego warunku dla uzyskania wcześniejszych uprawnień emerytalnych, jakim było stałe wykonywanie pracy szkodliwej w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na zajmowanym stanowisku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2008 r. sygn. II UK 306/07 Lex 528599).

Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest - w myśl §2 ust.2 - świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione według określonego wzoru lub świadectwo pracy, w którym zakład pracy stwierdza charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Regulacja §2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym nawet zeznaniami świadków (uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 roku, III UZP 5/85, Lex 14635, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 roku III UZP 6/84, Lex 14625; wyrok Sądu Najwyższego z 30 marca 2000 r. II UKN 446/99, Lex 48778).

Zaliczenie nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień oraz wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych wymaga dowodów niebudzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 1998 roku, II UKN 440/97, Lex 34199). W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wyłączone jest, stosownie do treści art.473§1 k.p.c., zastosowanie przepisów ograniczających dopuszczalność dowodów ze świadków i przesłuchania stron (art.246 i 247 k.p.c.).

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych dopuszczalne jest wykazywanie wszelkimi dowodami okoliczności, od których zależą uprawnienia do świadczeń, z ubezpieczenia społecznego, także, gdy z dokumentów wynika, co innego.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że w okresie zatrudnienia w Spółdzielni (...) w R. wnioskodawca zajmował się wyłącznie prowadzeniem samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony i za ich pomocą przewoził m.in. artykuły spożywcze, węgiel czy też nawozy. Powierzone obowiązki wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy, a niejednokrotnie także ponad obowiązującą go normę czasu pracy. Wnioskodawca nie zajmował się czynnościami załadunkowymi oraz wyładunkowymi, gdyż czynnościami tymi zajmowali się konwojenci bądź specjalne grupy załadunkowe oraz wyładunkowe. W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, że poza ww. pracami wnioskodawca nie zajmował się wykonywaniem innych obowiązków pracowniczych, a fakt

incydentalnego uczestnictwa w naprawach samochodów nie może w żaden sposób wpływać na ocenę wykonywanych przez niego obowiązków pracowniczych.

Dodatkowo w ocenie Sądu Okręgowego do okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych należy zaliczyć wnioskodawcy okres odbywania przez niego zasadniczej służby wojskowej od 27 października 1977 r. do 18 października 1979 r. Zgodnie bowiem z uchwałą 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 roku, w sprawie II UZP 6/13 (Lex 1385939) czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej zalicza się - na warunkach wynikających z tego przepisu - do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Należy podnieść, iż wnioskodawca przed, jak i po zakończeniu zasadniczej służby wojskowej nadal wykonywał tę samą pracę kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

Reasumując, ubezpieczony spełnił wszystkie warunki wymagane do przyznania prawa do emerytury na podstawie art.184 ust.1 ww. ustawy o emeryturach i rentach

- ukończył 60 lat – 5 sierpnia 2017 roku,
- do 31 grudnia 1998 roku ma ponad 25 lat stażu pracy,
- nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego,
- do 31 grudnia 1998 roku wykazał staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze

16 lat, 5 miesięcy i 26 dni.

Zgodnie z treścią art. 129 ust. 1 ww. ustawy, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Ubezpieczony urodził się (...), a zatem należało przyznać mu prawo do emerytury od 5 sierpnia 2017 roku to jest od dnia ukończenia 60 lat.

Wobec powyższego Sąd, na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 5 sierpnia 2017 roku.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS wraz z aktami rentowymi.

16 IV 2018 roku.

S.B.